

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJ REVIZIJE AGENCIJE ZA VAZDUŠNO NAVIGACIJSKE USLUGE

ZA FINANSIJSKU GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2018

Priština, Juni 2019

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi za efektivno, efikasno i ekonomično korišćenje nacionalnih resursa.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Agencije za Vazdušno Navigacijske Usluge, u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Emine Fazliu, koja je nadgledala reviziju.

Izveštaj rezultat revizije izvršene od strane Faik Thaqi (vođa tima) i Nora Rashiti Nishefci (član tima) pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Astrit Bllaca.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	6
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	10
4 Dobro upravljanje	15
5 Napredak u sprovođenju preporuka	17
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	21
Dodatak II: Potvrдно pismo	24
Dodatak III: Komentari AUVN-a o nalazima izveštaja revizije	25

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije godišnjih finansijskih Izveštaja Agencije za Vazdušno Navigacijske Usluge za 2018 koja obuhvaća Mišljenje Generalnog Revizora o Finansijskim Izveštajima. Pregled finansijskih izveštaja za 2018 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 23.11.2018.

Revizija je fokusirana na:

Nivo angažovanja za obavljanju revizije je određen u zavisnosti od kvaliteta interne kontrole koju sprovodi menadžment Agencije za Vazdušno Navigacijske Usluge.

Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

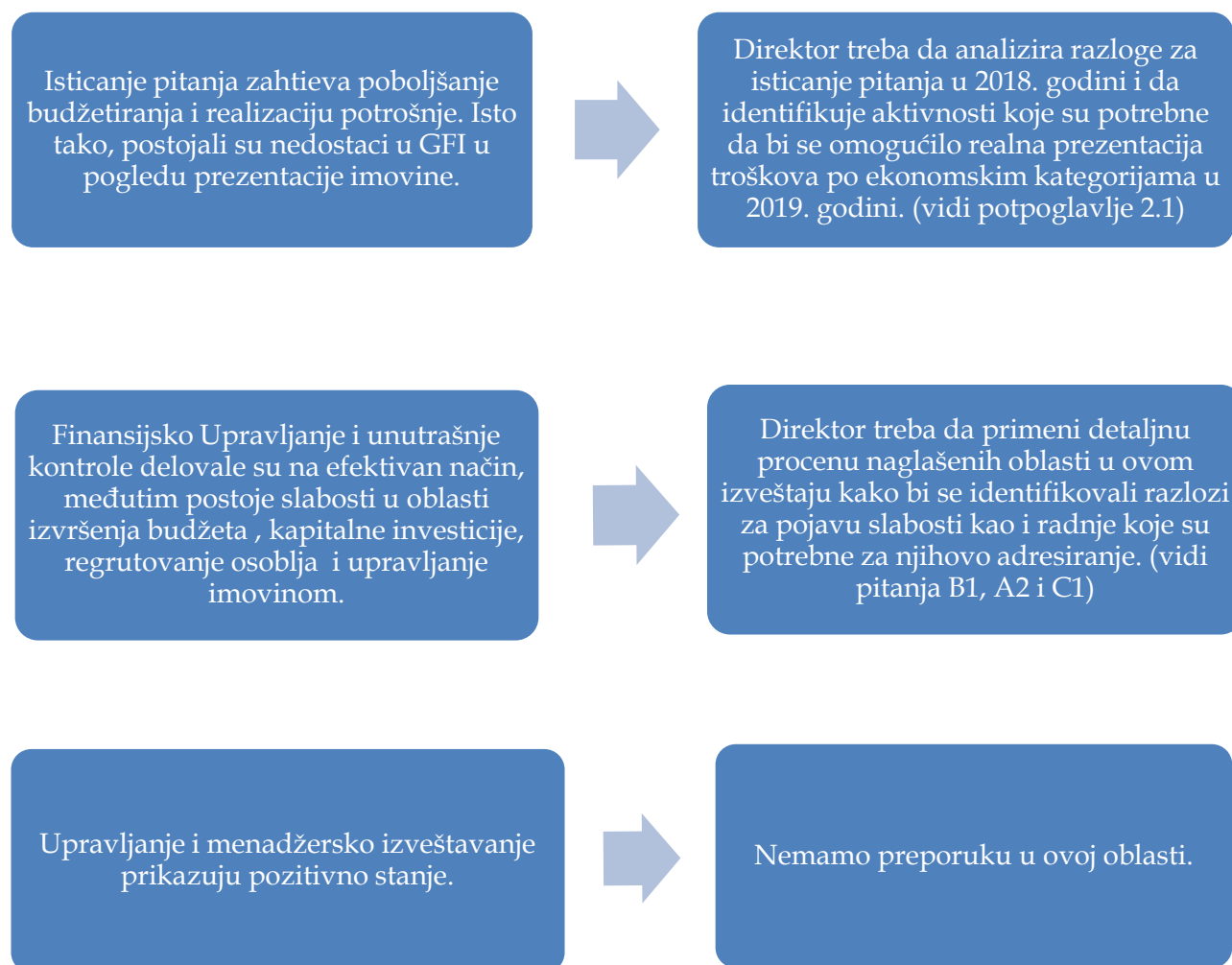
Godišnji Finansijski Izveštaji za 2018 godinu *predstavljaju objektivan i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Isticanje pitanja

Skrećemo vam pažnju na činjenicu da je iz kategorije kapitalnih investicija budžetirano i plaćeno 70,377 € za robu i usluge, takođe iz kategorije roba i usluga plaćeno je 11,769€ za kapitalne investicije, i nefinansijske imovine su potcenjene za 41,682€.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava vrste mišljenja prema MSVIR-a.

Glavni zaključci i preporuke:

Direktor AVNU-a se složio sa nalazima i zaključcima revizije, osim nalaza koji se povezuje sa nepravilnom klasifikacijom troškova. Komentar Direktora o pitanje za koje nije se složilo, detaljno su opisani u Dodatak III.

Nacionalna Kancelarija Revizije procenjuje saradnju menadžmenta i osoblja AVNU-a tokom procesa revizije.

1 Delokrug i metodologija revizije

Revizija uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao u nastavku:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima;
- Da li su funkcije unutrašnje kontrole odgovarajuće i efikasne.
- Da li su preduzete odgovarajuće akcije za sprovođenje preporuka revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti Agencije za Vazdušno Navigacijske Usluge (AVNU), nivo oslanjanja na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na zapažanja i preporuke u svakoj oblasti pregleda.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Revizija Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a, uključujući izjavu datu od strane Glavnog Administrativnog Službenika i Glavnog Finansijskog Službenika.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Ne- modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Revidirali smo GFI Agencije za Vazdušno Navigacijske Usluge za godinu završno sa 31 Decembrom 2018, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta, obelodanjivanja i ostale prateće izveštaje.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2018, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su dokazi revizije koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo vam pažnju na činjenicu da:

Prema članu 18 tačka 3 (Iniciranje troškova) Finansijskog Pravila br. 01/2013 MF Potrošnja javnog novca - troškovi treba da budu u adekvatnim kodovima, kao što je definisano u Administrativnom Uputstvu o planu računovodstva. Takođe, član 3 Finansijskog Pravila o upravljanju nefinansijskom imovinom propisuje da - kapitalna imovina uključuje svu imovinu koja ima rok upotrebe duži od jedne godine i namerava se da se koriste kontinuirano, imaju finansijsku vrednost od 1.000 evra ili više i vlasništvo i kontrola koristi ostaju za BO. Identifikovali smo sledeće slučajeve:

- **Neispravna klasifikacija imovine iz kategorije kapitalnih investicija** - U tri plaćanja u ukupnom iznosu od 83,091€¹, naišli smo na neispravnu klasifikaciju troškova iz kategorije kapitalnih investicija koje bi se trebale plaćati iz kategorije roba i usluga. U okviru ovih isplata, vrednost od 70,377 € ne ispunjava kriterijume da bude kapitalna investicija, jer uključuje pojedinačne nabavke ispod 1,000 €; i
- **Neispravna klasifikacija imovine iz kategorije roba i usluga** - Kod isplate u iznosu od 11,769€ za raspodelu i regulisanje kancelarije unutar objekta AVNU-a, naišli smo na

¹ Isplata od 53,350.95€ za snabdevanje kompjuterima i opremom za hale za sastanke; isplata od 27,410 € za nabavku kancelarijskog inventara i plaćanje 2,330 € za kupovinu nameštaja.

---

neispravnu klasifikaciju troškova, jer bi se ova isplata trebala realizirati iz kategorije kapitalnih investicija.

To se desilo zbog nepravilnog planiranja prilikom izrede budžeta za dotične projekte.

Član 19, tačka 3 Pravila MF no. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija, određuje da - Izveštaji o imovini koje se predstavljaju iz budžetskih organizacija uključuju: kapitalne imovine iznad 1,000 € registrovana u ISFUK, ne-kapitalne imovine u vrednosti do 1,000 € zabeležena u "e - imovini" i zalihe.

- Ne-kapitalna imovina do 1,000€ od 2017 godine u iznosu od 14,320€ i ne-kapitalna imovina od 2018 godine od 27,362€ nisu bili uključeni u GFI 2018 godine. Za ove vrednosti imovine su potcenzene.

Naše mišljenje nije modifikovano za ovo pitanje.

Odgovornost Menadžmenta za GFI

Direktor Agencije za Vazdušno Navigacijske Usluge i Zamenik direktor za administrativno finansijske usluge su odgovorni za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru – modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca i za unutrašnje kontrole koje menadžment određuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koja su uzrokovana bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Direktor Agencije za Vazdušno Navigacijske Usluge je odgovoran za obezbeđivanje praćenje postupka finansijskog izveštavanja AVNU-a.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati svako materijalno pogrešno prikazivanje koje može postojati. Materijalno pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI kako usled prevare tako

usled greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Od Agencije za Vazdušno Navigacijske Usluge se zahteva da izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013 i br. 02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka;
- Zahteve Postupaka za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK);
- Završni Plan nabavke za 2018 godinu; i
- Izveštaji o neizmirenim obavezama.

Imajući u vidu gore navedeno, Izjava od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika, prilikom dostavljanja GFI-a Ministarstvu Finansija, smatra se tačnim, osim pomenutim pitanjima u Isticanju Pitanja.

U kontekstu GFI i ostalim zahtevima za spoljno izveštavanje nemamo pitanje da pokrenemo.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Za gore navedena pitanja daje se preporuka:

Preporuka A1 Direktor treba da osigura da je izvršena analiza za utvrđivanje uzroka za Isticanje Pitanja preduzimajući konkretne akcije za eliminisanje grešaka u klasifikaciji troškova i tačnog odražavanja vrednosti nefinansijskih imovina.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Naš rad u vezi sa Finansijskim Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

AVNU općenito ima dobre kontrole u odnosu na njene statusne obaveze. Međutim postoje nekoliko slabosti koje treba adresirati. Izazov za instituciju ostaju i dalje realna klasifikacija troškova, ispravna prezentacija imovine i planiranje i realizacija budžeta iz kapitalnih investicija. To odražava nedostatak odgovarajućeg nadzora od strane menadžmenta u ovim oblastima.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova i potrošnju fondova prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ²	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Izvori Fondova:	6,844,088	5,294,846	3,729,812	3,581,634	2,928,967
Grant Vlade -Budžet	1,400,000	648,282	423,016	376,618	200,000
Sopstveni prihodi ³	3,444,088	3,447,564	3,306,796	3,205,016	2,728,967
Prihodi namenjeni od AKP	2,000,000	1,199,000	0	0	0

Završni budžet je u poređenju sa početnim budžetom smanjen za 1,549,602€, ovo smanjenje je rezultat odluke Vlade⁴.

U 2018 godini, AVNU je potrošila 70% završnog budžeta ili 3,729,812€, ili 11% manje u odnosu na prethodnu godinu. Izvršenje budžeta ostaje na nezadovoljavajućem nivou, i u nastavku su data objašnjenja o trenutnom stanju.

² Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

³ Primanja koje entitet koristi za finansiranje sopstvenih aktivnosti.

⁴ Odluka br. 11/79 od 11.12.2018 godine u iznosu od 801,000 €, br. 07/80 u iznosu od 26,964 € i br. 12/81 u iznosu od 721,638 €.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	6,844,088	5,294,846	3,729,812	3,581,634	2,928,967
Plate i Dnevnice	2,539,588	2,543,064	2,543,064	2,276,854	2,200,358
Roba i Usluge	810,000	810,000	669,249	555,879	482,290
Komunalije	94,500	94,500	94,482	61,375	46,319
Kapitalne investicije	3,400,000	1,847,282	423,016	687,526	200,000

Objašnjenja o promjenama u budžetskim kategorijama su date u nastavku:

- Završni budžet za plate i dnevnice je povećan za 3,476€ od onog početnog odlukom Vlade. Budžet za ovu kategoriju je potrošen 100%;
- Završni budžet za robe i usluge kao i za komunalije nije se promenio od početnog. Budžet za robu i usluge potrošen je 83%, dok je za komunalije potrošen oko 100%; i
- Završni budžet za kapitalne investicije u odnosu na početni budžet je smanjen za 1,552,718€ odlukom Vlade. Kao rezultat ovih odluka vladin grant je smanjen za 751,718€ kao i fond prihoda namenjen AKP-a od 801,000€. Budžet za ovu kategoriju je potrošen samo 423,016€ ili 23% završnog budžeta.

Pitanje B1⁵ - Nedovoljno izvršenje budžeta za kapitalne investicije

Nalaz Za 2018 godinu, izvršenje budžeta za kapitalne investicije je 23% u odnosu na konačni budžet. Projekti koji su planirani za realizaciju u toku godine za koju su potpisani ugovori u decembru 2018 godine su: Nadzorni sistem MSSR Mode S, izmeštanje i ažuriranje APP / TWR, isporuka rezervnih delova za PSR i MSSR Mode M + S.

To se desilo kao rezultat kasne raspodele sredstava iz fonda PAK u iznosu od 2,000,000€ i zbog toga što je rok za realizaciju projekata preko 6 meseci od dana potpisivanja ugovora. One su prenesene kao ugovorna obaveza u 2019 godini. To je negativno uticalo na ukupnu budžetsku performansu.

Rizik Slabo izvršenje budžeta i neuspeh u realizaciji projekata za 2018, rezultira neefikasnim korišćenjem raspoloživih resursa i to utiče na neispunjavanje ciljeva organizacije.

Preporuka B1 Direktor treba da osigura sveobuhvatnu procenu tenderskih aktivnosti postavljanjem praktičnih opcija za poboljšanje izvršenja budžeta pre određivanja programa za naredne godine.

3.1.1 Prihodi

Prihodi realizovani od strane AVNU u 2018 godini bili su u iznosu od 4,001,872€. Ovaj nivo prikupljanja je veći od prošle godine za 699,214€ ili 21%. Povećanje prihoda dogodio se usled povećanja broja letova tokom 2018 godine u Međunarodnom Aerodromu Prištine.

Tabela 3. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	2018 Prijemi	2017 Prijemi	2016 Prijemi
Prihodi	4,001,872	3,302,654	2,705,866
Ukupno	4,001,872	3,302,654	2,705,866

AVNU ostvaruje prihode putem usluge zračne navigacije Međunarodnom Aerodromu "Adem Jashari" oko 95%, kao i na osnovu sporazuma sa mađarskim Aero kontrolom oko 5% prikupljenih prihoda za 2018 godinu.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

⁵ Pitanje A i preporuka A - podrazumeva nova pitanja i preporuke
 Pitanje B i preporuka B - podrazumeva ponovljena pitanja i preporuke
 Pitanje C i preporuka C - podrazumeva delimično ponovljena pitanja i preporuke.

3.1.2 Plate i dnevnice

Plate i dnevnice se isplaćuju putem centralizovanog sistema isplata kojim upravlja MJU i MF. Ključne kontrole koje potvrđuju tačnost i potpunost plaćanja su platni spiskovi potpisivanih od strane rukovodioca organizacionih jedinica.

Troškovi za plate i dnevnice tokom 2018 godine bili su 2,543,064€ ili po meri od 100% završnog budžeta. Odbren broj zaposlenih u AVNU bio 166, dok trenutni broj zaposlenih na kraju godine bio 154.

Pitanje A2 - Nedostaci u procesu internog regrutovanja

Nalaz Prema internom pravilniku AVNU za određivanje minimalnih kriterijuma za posao ref. br.: AVNU-ZYDR-KRM i u skladu sa konkursom za interno zapošljavanje službenika za javne nabavke, u okviru kvalifikacija i iskustva, kao minimalni kriterijum je potrebno da izabrani imaju univerzitetsko obrazovanje.

Primitili smo da kandidat za ovu poziciju nije završio univerzitetsko obrazovanje.

To se desilo zbog nedostatka unutrašnjih kontrola tokom odabira i zanemarivanja članova komisije za procenu za ispunjavanje ovog kriterijuma.

Rizik Neispunjavanje minimalnog kriterijuma za poziciju službenika za nabavku povećava rizik da AVNU zapošljava nesposobne osobe za određenu poziciju. To može dovesti do operativne neefikasnosti i neuspeha u postizanju ciljeva Organizacije.

Preporuka A2 Direktor treba da osigura da se izbor osoblja vrši u skladu sa kriterijumima utvrđenim u internim propisima i oglasa, uz poštovanje zakonskih odredbi civilnih službenika.

3.1.3 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge uključujući i komunalije u 2018 godini bio 904,500€, od njih je potrošeno 763,732 ili 84%. Ovi troškovi se odnose na usluge održavanja Navigacije, ostale ugovarane usluge, održavanje i popravke, održavanje opreme, troškove putovanja i smeštaja, komunalije itd.

Na osnovu naših testiranja, primetili smo da kontrole nisu funkcionisale efikasno i identifikovani nedostaci su obelodanjeni na deo 2.1 Mišljenje revizije.

3.1.4 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio u iznosu od 1,847,282€, a troškovi su bili samo 423,015€, ili izrazito na procenat 23%. One se odnose na snabdevanje raznih radarskih delova, sistema, sigurnosne opreme, druge opreme itd.

Na osnovu našeg testiranja, primetili smo da kontrole nisu funkcionisale efikasno i da su identifikovani nedostaci obelodanjeni u odeljku 2.1 Mišljenje revizije.

3.2 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Kapitalna imovina preko 1,000€ prikazana u GFI iznosila je 4,065,225€, imovina ispod 1,000€ iznosila je 57,100€, a zalihe 7,763€. AVNU je formirala komisiju za inventarizaciju i vrednovanje nefinansijske imovine. Iz našeg testiranja smo identifikovali sledeće nepravilnosti:

Pitanje C1 - Neusklađenost registara inventarizacije sa registrima imovine

Nalaz Član 19. uredbе br. 02/2013, određuje da bi komisija za popis imovine trebala izraditi opšti izveštaj o inventarizaciju imovine i uporediti stanje inventarizacije sa stanjem registra nefinansijske imovine.

Primetili smo da je ova komisija izradila opšti izveštaj, ali nije uskladila pojedinačne registre inventarizacije sa stanjem registra nefinansijskih imovina zbog nedostatka znanja i zahteva koji proističu iz Uredbe Trezora 02/2013 o nefinansijskim imovinama.

Rizik Ne usklađivanje registara imovine utiče da nefinansijska imovina bude izložena riziku od pogrešnog prikazivanja vrednosti imovine.

Preporuka C1 Direktor treba da pregleda postojeće kontrole kako bi osigurao efikasno upravljanje registrima imovine, konkretno uskladiti izveštaje o inventarizaciju sa stanjem u registrima imovine u skladu sa regulatornim zahtevima.

3.3 Potraživanja

Računi potraživanja prema podacima GFI za 2017 godinu su 602,543€, koje se odnose na fakture od koncesionara "Limak Kosovo Adem Jashari" gde prema sporazumu predviđa se da transfer sredstva obavlja 45 dana nakon fakturisanja za relevantni mesec.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.4 Neizmirene obaveze

Izveštaj o neizmirenim obavezama prema dobavljačima na kraju godine bilo je 86,858€. Ove obaveze se odnose na troškove nastale nakon prestanka plaćanja za održavanje higijene, obuku, gorivo, koje su prenete na plaćanje u 2019 godini.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

4 Dobro upravljanje

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR a unutrašnjom revizijom i dobrim upravljanjem javnom imovinom.

Ključna pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrola. Nivo ispunjavanja zahteva FUK od strane budžetskih organizacija se nadzire i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih budžetskih organizacija, a na kraju godine se podnose Ministarstvu Finansija

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su i proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

AVNU u generalnom ima dobre kontrole u odnosu na svoje zakonske obaveze. Finansijsko upravljanje i kontrola dokazali su dobar proces pregleda i sigurnost u sprovođenja zakonodavstva i ostalih procesa kontrole.

Upravljanje AVNU u oblasti menadžerskog izveštavanja i odgovornosti, a upravljanje rizicima odražava pozitivnu situaciju. Menadžment AVNU-a je preduzeo konkretne akcije u implementaciji preporuka datih od strane NKR i pripremio registar rizika po svim merama, identifikujući sve značajne rizike koji mogu imati uticaj na organizaciju u postizanju njenih ciljeva.

4.1 Sistem unutrašnje revizije

AVNU ima jedinicu unutrašnje revizije (JUR) kao važni segment kontrola uopšte koja se sastoji od Direktora jedinice unutrašnje revizije.

JUR je za 2018 planirala sedam redovne revizije, krajem godine izvršene su samo četiri revizije koje pokrivaju oblasti kao što su sistem nabavke, sistem upravljanja robom i obim poslovanja 2017/2018, kao i upravljanje skladištem i upravljanje ugovorima. Međutim, plan revizije nije u potpunosti ispunjen zbog različitih obuka. Takođe, JUR je pripremila kvartalne izveštaje o njenim aktivnostima u CJHBO u MF.

AVNU krajem 2017 godine osnivala Komitet za Reviziju koji je održao četiri sastanka tokom 2018.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

4.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Za dobro planiranje redovnog nadzora aktivnosti i za omogućavanje efektivnog odlučivanja, menadžmentu je potrebno da poseduje redovne izveštaje. Polaganje odgovornosti kao proces je ujedno i prihvatanje odgovornosti, održavanje osoba odgovornim za njihove radnje kao i za obelodanjivanje rezultata na transparentan način. A, upravljanje rizikom je proces koji se tiče identifikovanja, analize, procene i radnji menadžmenta da kontroliše i da reaguje prema rizicima koji dovode u opasnost organizaciju.

Menadžment je dizajnirano dobar sistem unutrašnje kontrole i finansijskog upravljanja. Proces unutrašnjeg izveštavanja u AVNU funkcioniše prema organizacionoj strukturi. U vezi s time, menadžment održava redovne sastanke sa svim šefovima departmenta, i one se prate uz odgovarajuće zapisnike i izveštaje kako bi se omogućio efikasan i pravovremeni odgovor na identifikovane operativne probleme. Takođe, registar rizika je pripremljen od strane AVNU-a.

5 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije za GFI-a AVNU za 2016 godinu, rezultirao je sa 12 glavnih preporuka. AVNU je izradila Akcioni Plan, gde se predstavlja način kako će se obratiti date preporuke od strane Nacionalne Kancelarije Revizije.

Do kraja naše revizije za 2018 godinu, sprovedene su devet preporuke, jedna nije sprovedena, jedna je delimično sprovedena i jedna se smatra zatvorenom. Za detaljniji opis preporuka i načina njihovog tretiranja pogledajte Tabelu 4.

Tabela 4 Sažetak preporuka iz prethodne i 2018 godine

Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2017 godine	Preduzete akcije	Status
1	Planiranje i izvršenje budžeta	Budžetska potrošnja prema ekonomskim kategorijama naglašava relativno nizak nivo izvršenja budžeta za kapitalne investicije tokom 2017 godine. To je bilo zbog toga što menadžment nije redovno analizirao izvršenje budžeta od namenskih prihoda za ciljne projekte, kao i zbog posebnih specifičnosti određenih projekata vezanih za aktivnost AVNU-a (navigacione usluge), za koje nisu uspjeli da razviju procedure nabavke, a za projekte "Snabdevanje sa navigacionim sistemima i preseljenje sistema" i "Ažuriranje Geo-TITAN softvera".	Nisu preduzete nikakve akcije od strane Menadžmenta jer i ove godine nije potrošen budžet za kapitalne investicija.	Ne implementirana.
2	Plate i dodaci	Generalni Direktor treba da osigura da se preduzmu sve pravne radnje za izradu procedura regrutovanja za ispunjavanje redovnih pozicija koje funkcionišu sa vršiocem dužnosti. Dalje, trajanje funkcije kao VD da ne bude duža od određenog zakonskog perioda.	Menadžment je preduzelo radnje tako što je razvilo interne procedure zapošljavanja za pokrivanje radnih mesta sa Vršiocima Dužnosti.	Implementirana.
3	Upravljanje osobljem	Generalni Direktor treba da osigura sistematski pregled dosijea osoblja kako bi se osiguralo da sva neophodna dokumentacija bude uključena u kratkom vremenskom roku u ličnom dosijeu zaposlenih primenom ISULR .	Menadžment je preduzeo korake za sprovođenje ove preporuke.	Implementirana
4	Upravljanje osobljem	Generalni Direktor treba da osigura da prilikom izrade procedura za unapređenje treba da se pridržava pravilnih zahteva, dajući prioritet svim civilnim službenicima koji ispunjavaju neophodne kriterijume za unapređenje i promoviše transparentnost i otvorenu konkurenciju.	Menadžment preduzeo akcije za sprovođenje ove preporuke na osnovu procedure internog konkursa, gde su početkom 2019 godine završene kao procedura internog konkursa (promocije).	Implementirana.
5	Upravljanje osobljem	Generalni Direktor treba da osigura da se pronade odgovarajuće rešenje za ispunjavanje položaja službenika za	Menadžment je sproveo interne procedure zapošljavanja za poziciju službenika za	Implementirana.

		sertifikaciju, prema ZUJFO.	sertifikaciju.	
6	Robe i usluge, kao i komunalije	Generalni Direktor treba da osigura da se svi postupci unutrašnje kontrole primene za protokolisanje dokumentacije i da se računi protokolisanju u trenutku prijema.	Menadžment je preduzeo odgovarajuće akcije osiguravajući da su svi računi protokolisani.	Implementirana.
7	Kapitalne Investicije	Generalni Direktor treba da osigura da se procedure nabavke razviju u skladu sa ZJN, ugovarajući snabdevanje u skladu sa traženim specifikacijama u dosijeu tendera.	Menadžment preko kancelarije za nabavke preduzeo je korake za adresiranje ove preporuke.	Implementirana.
8	Kapitalne Investicije	Generalni Direktor treba da obezbedi da se obavezivanje sredstava vrši pre potpisivanja ugovora.	Menadžment kroz finansijske kancelarije preduzeo korake za adresiranje ove preporuke. Nijedan testirani ugovor nije sklopljen bez obavezivanja sredstava.	Implementirana.
9	Kapitalna i ne kapitalna imovina	Generalni Direktor treba pregledati postojeće kontrole kako bi osigurao efikasno upravljanje registrima imovine, posebno kako bi se osiguralo uklanjanje imovine van upotrebe prema procenama relevantne komisije i usklađivanje procena vrednosti i inventarizacije koji prethodi prezentiranju tačnih podataka imovine u GFI. Takođe, uspostavljanje Komisije za vrednovanje imovine i inventara treba da bude u skladu sa pravilnim zahtevima.	Menadžment preduzeo radnje u vezi sa ustupanjem imovine. Druga tačka preporuke nije sprovedena, jer ove godine nije izvršeno pravilno usklađivanje evidencije registara imovine sa registrima inventarizacije. Treća tačka preporuke je sprovedena jer je menadžment imenovao članove Odbora za inventarizaciju koji nemaju kontrole nad imovinom.	Delimično implementirana
10	Kapitalna i ne kapitalna imovina	Generalni Direktor treba da osigurao da korisnici službenih vozila budu u skladu sa uputstvima o popunjavanju putnih naloga od strane svakog korisnika kako bi se identifikovala njihova upotreba za službene potrebe.	Menadžment je preduzeo odgovarajuće radnje da sprovede ovu preporuku identifikujući sve upotrebe službenih vozila.	Implementirana.
11	Ne izmirene obaveze	Generalni Direktor treba osigurati da se	Menadžment je preduzeo mere u	Implementirana.

		svi primljeni računi izvrše u roku od 30 dana kako bi se izbeglo otvaranje sudskih sporova i izvršavanje plaćanja direktno od Trezora / izvršitelja. Takođe neplaćene obaveze treba prijaviti u skladu sa pravilnim zahtevima.	implementaciji ove preporuke tako što je blagovremeno platio sve neizmirene obaveze i izveštavao u Ministarstvo Finansija / Trezoru.	
12	Napredak u sprovođenju u preporuka Naš	Generalni Direktor treba da analizira razloge i uzroke koji utiču na neispunjavanje prethodnih preporuka i obezbedi pripremu akcionog plana koji određuje pravovremene rokove za sprovođenje preporuka urađene od strane GR u saradnji sa odgovornim osobljem, fokusirajući se prvenstveno na područja sa visokim prioritetom.		Zatvorena
Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2018 godine		
1	Godišnji finansijski izveštaji	Preporuka A1 Direktor treba da osigura da je izvršena analiza za utvrđivanje uzroka za Isticanje Pitanja preduzimajući konkretne akcije za eliminisanje grešaka u klasifikaciji troškova i tačnog odražavanja vrednosti nefinansijskih imovina.		
2	Planiranje i izvršenje budžeta	Direktor treba da osigura sveobuhvatnu procenu tenderskih aktivnosti postavljanjem praktičnih opcija za poboljšanje izvršenja budžeta i da se adresiraju uzroci ne izvršenja budžeta na planiranom budžetu.		
3	Plate i dnevnice	Direktor treba da osigura da se izbor osoblja vrši u skladu sa kriterijumima utvrđenim u internim propisima i oglasa, uz poštovanje zakonskih odredbi civilnih službenika.		
4.	Kapitalna i ne kapitalna imovina	Direktor treba da pregleda postojeće kontrole kako bi osigurao efikasno upravljanje registrima imovine, konkretno uskladiti izveštaje o inventarizaciju sa stanjem u registrima imovine u skladu sa regulatornim zahtevima.		

*Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije - što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Potvrдно pismo

		Republika e Kosovës Republika Kosovo Republic of Kosovo
Nr. sht. 01 Br. sht. 0326 Nr. prot. N-T Prot. no.		Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror Agencija za Vazdušno Navigacijske Usluge Air Navigation Services Agency
24.06.19 Datum Date		ASHNA
LIPJAN, RKS		LETËR E KONFIRMIMIT

Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror
 Agencija za Vazdušno Navigacijske Usluge
 Air Navigation Services Agency

ASHNA

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2018 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Agjencisë së Shërbimeve të Navigacionit Ajror për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2018 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat, rekomandimet dhe përmbajtjen e Raportit, përveç të gjeturës të Theksimi i Çështjes për të cilën i kemi bashkangjitur komentet e mospajtimit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

z. Bahri Nuredini

Drejtor – Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror

Data: 24.06.2019, Prishtinë,

Dodatak III: Komentari AUVN-a o nalazima izveštaja revizije

Nalazi/Pitanja	Slažemo se da/ne	Komentari BO u slučaju neslaganja	Gledište NKR
<p>Pitanje 1:</p> <p>Isticanje pitanja,</p> <p>- Loša klasifikacija sredstava iz kategorije kapitalnih investicija, U tri plaćanja u ukupnoj vrednosti od 83,090.95 €, naišli smo na lošu klasifikaciju troškova iz kategorije kapitalnih investicija koje bi se trebale plaćati iz kategorije roba i usluga. U okviru ovih isplata, vrednost od 70,377 € ne ispunjava kriterijume za kapitalnu investiciju, jer uključuje pojedinačne nabavke ispod 1,000 €; i</p> <p>- Loša klasifikacija sredstava iz kategorije roba i usluga - u plaćanju u iznosu od 11,769 € za podelu i raspored</p>	Ne	<p>1.1 Planiranje budžeta za ovu kapitalnu investiciju je urađeno u vrednosti više od hiljadu evra i mi imamo odobrenje budžeta sa ovom vrednošću, kao i na osnovu istraživanja tržišta za kupovinu računara visokih performansi i druge opreme pošto postojeći sistemi zahtevaju veću efikasnost kompjuterske opreme i pošto je u ovoj isplati od 53,350.95 € za snabdevanje računarima i drugom opremom to bila dodatna oprema koja se odnosi na postojeće sisteme.</p> <p>Takođe, očekivanja u bliskoj budućnosti su da novi ATM (Air Traffic Management) sistem koji će biti instaliran na AUVN zahteva da oprema bude visokih performansi kao u obradi podataka (Database processing, Flight DataProcessing, Aeronautical Flight Telecommunication Network), komunikacija, meteorološki sistemi, kontrola vazdušnog saobraćaja (Geotitan sistem - koji zahteva veliku obradu slike). Potrebna oprema pomaže da se osiguraju i olakšaju standardi koje postavlja Eurocontrol gde i mi nameravamo da stignemo.</p> <p>U ovom slučaju, nedostatak bilo kakvog propisa koji omogućava tretman - uređenje takvih troškova</p>	<p>Ovo pitanje je isticano zbog grešaka u planiranju i trošenju budžeta za ovu kategoriju. Komentar koji je dalo rukovodstvo AUVN ne menjaju status loše klasifikovanih troškova. Stoga preporuka ostaje nepromenjena.</p>

<p>kancelarija u okviru objekta AUVN, naišli smo na lošu klasifikaciju troškova, pošto bi ova isplata trebalo da se realizuje iz kategorije kapitalnih investicija.</p> <p>- Ne kapitalna imovina do 1,000 € od 2017. godine u iznosu od 14,320 € i kapitalna imovina 1,000 € od 2018. godine od 27,362 € nisu uključene u GFI za 2018. godinu.</p> <p>Za ove vrednosti su potcenjena sredstva, vrednost u GFI za 2018. godinu bila je potcenjena.</p>		<p>(transakcija) u klasifikaciji troškova iz Kapitalnih u one za Robu i usluge, i obrnuto, što sprečava izmenu u odobrenom planiranju budžeta nakon nastanka rashoda. (Administrativno uputstvo 2005/08 Ekonomska klasifikacija troškova.)</p>	
--	--	--	--

